

поливної норми 100 м³/га та позакореневого підживлення препаратом Плантафол у фазу бутонізації – 1 м³ забезпечував отримання 29,1 кг бульб, при цьому коефіцієнт водоспоживання становив 95 м³/т, а врожайність перевищувала контрольний показник (без обробки, при поливі 100 м³/га) на 4,07 т/га або 22,9 %.

Найкращі економічні показники було сформовано при обробці бульб препаратом Плантафол N₁₀P₅₄K₁₀ нормою 1 кг/т на фоні поливної норми 200 м³/га, при цьому затрати на виробництво склали 55,32 тис./га, але значна їх частина приходилась на збирання врожаю. Показник собівартості продукції на даному варіанті був найменшим і становив 2,29 тис. грн/т, найвищі умовний чистий прибуток – 77,56 тис. грн/га та рентабельність виробництва – 140,0 %.

Таким чином, вивчення впливу умов зволоження та живлення при вирощуванні насінневої картоплі на краплинному зрошенні показало, що максимальний урожай – 24,16 т/га було одержано в результаті обробки бульб картоплі препаратом Плантафол N₁₀P₅₄K₁₀ нормою 1 кг/т та при поповненні дефіциту водоспоживання на 200 м³/га, при цьому було зафіксовано найкраще використання вологи – коефіцієнт водоспоживання склав 92 м³/т, найменшу собівартість продукції – 2,29 тис. грн/т, найвищі умовний чистий прибуток – 77,56 тис. грн/га та рентабельність виробництва – 140,0 %.

УДК 631.115

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ясінецька І. А., д-р. екон. наук, професор

Кушнірук Т. М., канд. с.-г. наук, доцент

Додурич В. В., асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет

Прийнятний рівень ефективності функціонування господарського комплексу держави залежить від таких факторів, як досконалість нормативно-законодавчої бази, рівень прозорості і оперативності інформаційного забезпечення, що певною мірою відіграють важливе значення для діяльності еколого-економічного механізму. Доведено, що основним економічним бар'єром забезпечення збалансованого використання земель сільськогосподарського призначення є нестача матеріально-ресурсного забезпечення, чим обґрунтовано необхідність формування фінансово-економічного механізму як комплексної системи інструментів на засадах

прозорі і вільної конкуренції за ринкових умов господарювання. Реформування у сільському господарстві не забезпечило створення системи економічного розвитку з пріоритетом збалансованого сільськогосподарського землекористування, що забезпечує екологічно оптимальну структуру земельних угідь зі збереженням самовідновлювальної здатності екосистеми і являє собою систему зв'язків, які спрямовані на досягнення динамічної рівноваги екологічних запитів суспільства і цілей соціально-економічного розвитку регіону.

Реалізація цих зв'язків дозволяє досягти динамічної рівноваги між агровиробничим процесом з екологічною складовою на основі врахування характеристик земельних ресурсів, їх цінності та особливостей просторового розташування, чим визначається балансово-пропорційна структура земельних угідь та досягається оптимізація еколого-економічних і соціальних факторів розвитку економіки регіону. Вплив еколого-економічного механізму реалізується через комплексно взаємопов'язану систему інструментів, ключове місце в якій посідає група фінансово-економічних інструментів. За їх допомогою відбувається реалізація організаційно-економічної, соціально-економічної і еколого-економічної політик держави шляхом перерозподілу грошових потоків між галузями економіки, видами діяльності.

Розвиток сільського господарства, як сектору економіки, аналогічним чином, визначається інтенсивністю і напрямками фінансово-економічних потоків, від яких залежить динаміка доходів суб'єктів економічної діяльності і держави в цілому, а у підсумку - обсяги виробництва внутрішнього валового продукту (ВВП).

Основним показником розвитку економіки країни і галузей виробництва є динаміка ВВП та його структура. Вочевидь, події останніх років на тлі кризових процесів різного характеру, призведуть до структурних зрушень в економіці і можна з високим рівнем ймовірності стверджувати, що частка сільського господарства у структурі ВВП буде зростати.

Досягнення збалансованого землекористування у сільськогосподарському виробництві та забезпечення прийняттого стану агроекологічної безпеки потребують розробки державної програми збалансованого використання й охорони земель. Реалізація завдань такої програми відбувається через впровадження у практичну діяльність системи науково обґрунтованих заходів. До останнього часу науковцями радянської та української школи ґрунтознавців було розроблено і запропоновано системи агротехнологічних прийомів і підходів. Але зміни стану навколишнього природного середовища, зокрема і ґрунтового покриву, що відбуваються останнім часом, потребують їх узагальнення і доопрацювання. Крім того, розробка зазначеної програми використання й охорони сільськогосподарських земель спонукає до проведення додаткової їх систематизації за природними зонами України з адаптацією до новітніх агрокліматичних умов господарювання з урахуванням впливу новітніх організаційно-економічних форм ведення землекористування. Для забезпечення ефективних результатів

від впровадження системи вказаних заходів необхідним є підвищення інтенсивності фінансових потоків, оперативності та прозорості функціонування системи фінансово-економічного забезпечення.

УДК 633.2:631.11

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ЛЮЦЕРНИ НА СІНО ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ НАСІННЯ АГРОСТИМУЛІНОМ

Антипова Л. К., д-р с.-г. наук, професор
Акулін Р. І., магістрант

Миколаївський національний аграрний університет

Шаповалов А. І., начальник відділу прогнозування,
фітосанітарної діагностики та аналізу ризиків

Головне управління Держпродспоживслужби у Миколаївській області

Однією з сільськогосподарських культур, які найбільш здатні покращити стан виробництва якісних кормів для забезпечення тварин необхідними для них білками і одночасно сприяти екологізації землеробства, є люцерна. Вона здатна впродовж декількох років, залишаючи у посівах сухі кореневі й післяякісні рештки, відновити структуру ґрунту, покращити показники його родючості, водно-фізичні та інші властивості.

Рослини цієї багаторічної культури висівають як у моновидових посівах, так і в складі сумішок для захисту ґрунту від вітрової і водної ерозій.

Люцерну, як кормову рослину, використовують давно в силосному, сінному конвеєра для заготівлі кормів на зимовий період в якості основного джерела білку. Сіно містить високий рівень протеїну. Зелений корм характеризують великою кількістю фосфору, кальцію тощо. Люцерна містить вітаміни В₆, Е, D.

Проте на півдні України недостатньо проведено наукових робіт щодо визначення найбільш продуктивних її сортів, адаптованих до посушливих умов вищезгаданої зони. Водночас на ринку препаратів, що сприяють підвищенню продуктивності люцерни, заслуговують на увагу регулятори росту рослин (РРР), тому нами у 2019 і 2020 рр. здійснено дослідження, спрямовані на вирішення питання оптимізації сортового складу і реакції сортів (Надежда – контроль, Ласка, Насолода) на застосування РРР Агростимулін з розрахунку 15 мл/т (робочого розчину – 10 л/т) для передпосівної обробки насіння.

Більш сприятливі погодні умови 2019 р. позитивно позначилися на формуванні врожаю сіна люцерни першого року життя (і використання) забезпечили вищу продуктивність сортів (2,56-3,09 т/га) порівняно з 2020 роком (2,02-2,37 т/га).